

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 599/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen CODA-oppilaiden äidinkielen opetuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mikaela Nylanderin /r ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 599/2017 vp:

Aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin muuttaakseen valtioneuvoston asetusta niin, että CODA-lapsi voi saada kaksi (2) vuosiviikkotuntia viittomakielen opetusta niin kutsuttuna ylläpito-opetuksena ja

aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin muuttaakseen perusopetuslakia niin, että CODA-lasten oikeus saada viittomakielen ja viittomakielisen kulttuurin opetusta ja tukea toteutuu?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomen perustuslain (731/1999) 16 § takaa jokaiselle subjektiivisen oikeuden maksuttomaan perusopetukseen. Perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet turvataan lailla. Säännökistä seuraa julkiselle vallalle velvollisuus edistää perusoikeuksien toteutumista. Oppilaan oman kielen ja kulttuurin kehittäminen ja vaaliminen ovat osa perusopetuksen tehtävää. Viittomakielisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielistä identiteettiä ja tietoisuutta omasta kulttuuristaan ja viittomakielisestä yhteisöstä.

Perusopetuslain (628/1998) 10 §:n mukaan koulun opetuskieli ja muualla kuin koulussa järjestävässä opetuksessa käytettävä kieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä. Säännöstä on lain esitöissä täsmennetty toteamalla, että velvollisuus määräytyy oppilaan kuulovammaisuuden asteen mukaan (HE 86/1997 vp, s. 58). Opetuksen järjestäminen viittomakielellä on käytännössä sidottu oppilaan kuulovammaisuuteen.

Äidinkielenä opetetaan opiskelijan opetuskielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieltä. Perusopetuslain 12 §:n 2 momentin mukaan äidinkielenä voidaan huoltajan valinnan mukaan opettaa myös romanikieltä, viittomakieltä tai muuta oppilaan äidinkieltä. Perusopetuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä säännökseen lisättiin uutena viittomakieli.

Kuulovammaisille opetuksen antaminen viittomakielellä on kunnan velvollisuus tarvittaessa. Muutoin viittomakielen opetuksen järjestäminen on lainsäädännön mukaan kunnalle vapaahtoi-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 599/2017 vp

nen tehtävä. Opetuksen järjestäjä voi kuitenkin järjestää viittomakielen äidinkielen opetusta myös säännöksissä määrättyä laajemmin.

Perusopetuslain säännökset on laadittu ennen viittomakielilain (359/2015) voimaan tuloa. Perusopetuslain säännökset on laadittu turvaamaan ensisijaisesti kuulovammaisten oppilaiden oikeus saada perusopetusta. Viime vuosina on tunnistettu, että viittomakieltä käyttävät kuulovammaisten lisäksi myös muut, esimerkiksi kirjallisessa kysymyksessä mainitut CODA-lapset.

Viittomakielilain 3 § mukaan viranomaisen on toiminnassaan edistettävä viittomakieltä käyttävän mahdollisuuksia käyttää omaa kieltään ja saada tietoa omalla kielellään. Viranomaisella tarkoitetaan tuomioistuimia ja muita valtion viranomaisia, kunnallisia viranomaisia, itsenäisiä julkisoikeudellisia laitoksia ja eduskunnan virastoja. Mitä viranomaisesta säädetään, sovelletaan myös muuhun julkista hallintotehtävää hoitavaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tunnistaa äidinkielenään viittomakieltä kuuleville lapsille tarjotun viittomakielisen kulttuurin ja kielen opetuksen merkityksen osana näiden lasten identiteetin kehitystä. Opetus- ja kulttuuriministeriö myös tunnistaa viittomakielilain 3 §:n asettaman viranomaisten edistämismääräyksen ja edistää sen toimeenpanoa kuntien ja koulutuksen järjestäjien osalta. Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi Kuurojen Liitto ry:n kanssa tehdyn selvitystyön pohjalta tarpeen mahdollisille uusille toimille viittomakielisen opetuksen tukemiseksi ja moninaisuuden varmistamiseksi.

Helsingissä 15.1.2018

Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen